Viva la muerte

S. BARENDS

VIVA LA MUERTE!

S. BARENDS

VIVA LA MUERTE!

MCMXXXVIII
DE AMSTERDAMSCHE KEURKAMER
AMSTERDAM

Sta op en zing
want de dagen groeien
en de nachten branden
en Christus ontwaakt
als stormsoldaat weer op aarde
en zal niet weer
om dertig zilverlingen worden gekruist
maar zal met ons opstaan en zingen
fel juichend zingen
binnen of buiten de gevangenismuren
achter of vóór de mitrailleurs
maar jong en sterk en strijdbaar:
Op ten strijde, kameraden!

EEN SOLDAAT

In Pompeji stond een soldaat aan de poort,
van een oud Romeinsch legioen.
Hij stond met zijn schild en zijn bronzen zwaard;
en die daar kwam, heeft hem niet gezien.
Want er stond een soldaat aan iedere poort,
van Rome tot aan den Rijn.

In Pompeji stond een soldaat aan de poort,
van een oud Romeinsch legioen.
En in hem stond Rome, sterk en bereid,
stond wakend en zeker en wachtte zijn tijd;
zooals er een stond aan iedere poort,
van Rome tot aan den Rijn.

In Pompeji stond een soldaat aan de poort,
van een oud Romeinsch legioen.
En het vuur sloeg vloeiend en hel uit den berg,
en het volk joeg als razend den stroom vooruit
maar hij stond; en of al de lava kwam
en steeg tot zijn hoofd en zijn leven nam:
er stond een soldaat aan iedere poort,
van Rome tot aan den Rijn.

In Pompeji stond een soldaat aan de poort,
totdat hem het vuur had gedood.
Hij is niet gevlucht – hij bleef op zijn post.
Hij bleef, want hij was niet afgelost.
Hij bleef en hij stond, tzij levend, tzij lijk
want op zijn schouders rustte het Rijk.
Want was hij gevlucht, dan was er één poort,
één enkele poort – ònbewaakt geweest,
van Rome tot aan den Rijn.

OLE LOS HOMBRES

Wij trokken uit – wij waren drie galjoenen
en duizend koppen sterk – en gansch Valencia
geloofde in dien droom van verre millioenen.
En wimpels woeien geel van iedre ra.

Wij trokken uit. Ons riepen de dubloenen.
Heel Spanje had dien roep, had Goudlands roep gehoord.
Wij trokken uit. Wij waren drie galjoenen
en hadden duizend man avonturiers aan boord.

Den admiraal de eer en God de zorgen
maar ons de liefde, het gevaar, het goud en 't vuur.
Wij trokken om Gibraltar vóor den morgen;
blankblauw lag daar de zee en 't groote avontuur.

Na eén week is de ,,Pio'' op een rif gebleven...
de ,,Madre de Gesù'' vloog nog dien nacht in brand.
Wij keerden niet – wij wendden niet den steven.
Wij wisten enkel 't doel en hunkerden naar land.

Wij trokken door – wij stormden Goudland tegen.
De honger brak tweehonderd harten stuk.
Toen riep de uitkijk ,,Land!'' en land was zegen,
land was vervulling, was het ongekend geluk.

Er was geen goud – een troep van donk're honden
slechts, die inplaats van brood en zout ons pijlen bood.
Ze hebben, na den strijd, de laatsten nog gebonden;
van onze honderd bleven tachtig dood.

Hoog, in de vrees'lijkgroene bosschen, krijschen apen,
de maden schuren door de open wond,
de touwen martelen, dof hameren de slapen
en dorstigdroog als krijt is onze mond.

Wij vreezen niet den dood en niet Uw folteringen,
wij houden stijf den nek en geen smeekt om gena,
want weet: wij zijn van die, die eenmaal gingen
met duizend man, in drie galjoenen, van Valencia.

SPAANSCH LIED

Sta recht tegen den muur, fascist, wanneer hij schiet.
Drie maanden heb je voor je volk gestreden,
drie maand geleefd, drie maanden heet gebeden.
Nu komt de kogel. Sta, en aarzel niet.

Sta recht tegen den muur, fascist, en wacht het schot.
In deze grauwe bleeke morgenuren
staan Spaansche jongens tegen Spaansche muren
alom, en lachen met jouw zegezeekren spot.

Sta recht tegen den muur, fascist, want dit geweer
heeft jou tot doel. Jíj doet hun handen beven.
Ze weten, dat zoolang er één als jij blijft leven,
dit volk zich heffen zal. Wees trotsch op deze eer.

Sta recht tegen den muur, fascist, want vóor hij raakt
dan zullen tusschen woord en salvo juist je ooren
de nadering van Franco's trommels kunnen hooren,
die opmarcheert, want Spanje is ontwaakt.

CHEMIN DES DAMES

Tamboer, tamboer, tamboer, tamboer,
en langs hem glijden straten.
Een salvo klinkt – het mist zijn oor,
een valbijl valt – hij roffelt door,
en achter hem soldaten.

Storm waait ze door en regen ruischt;
onder en voor hen straten.
Wat eenmaal àl was, ging te niet.
Wat bleef: een vaandel en een lied
en een geweer: soldaten.

En moeheid, honger, liefde en dorst;
verloren langs de straten.
Vaak slaapt een troep onder het gaan
maar orders worden steeds verstaan,
en marsch blijft marsch. Soldaten.

Ze gaan, tot hen het donker grijpt
en hen doorponst met gaten.
Maar andren komen, sluiten aan
en hooren eendren roffel slaan
en steeds dezelfde wegen gaan,
het leger blijft. Soldaten!

OFFICIEREN IN '18

Ja, het is uit. Het Rijk ligt gansch in puin,
ten roof aan eigenbaat en muitende soldaten;
de standaard staat van zijn gezworen wacht verlaten,
en herfstwind huilt door een verstoorden tuin.

Ja, het is uit. Wij stierven àl vannacht.
Nu waaien vreemde vlaggen over onze landen,
millioenen monden zingen onze schanden.
Hun vreugd is groot, want groot was onze macht.

Ja, het is uit. Ze komen, ons te worgen.
Snelt naar de grenzen; reeds ontbreekt de tijd.
Zoekt elders troost maar blijft in eeuwigheid
Uw eed getrouw, en hebt geen andre zorgen

dan dat ge in Uw wapen onbedwingbaar zijt.
Het Rijk is dood?
Nog niet: wij keeren morgen.

KIND-KONING

De Inquisitie heerscht uit gothische paleizen
en smeedt, Godovertuigd, de zielen om
tot één matrijs – opdat geen stem zal rijzen.
Want iedre mond wordt vóor de zonde stom.

Daar is geen nacht, dat niet de schepen varen
om fabuleuze, goudgeheeten kust;
geen daglicht zonder strijd voor verre legionaren.
Daar is geen levensuur, dat Spanje rust.

En hier, met bruinen droom in groote kinderoogen
maar wijs en stil, door wereldzwaren last;
kind, maar Rex-Imperator, voor wien 't àl gebogen
houdt aller machten strakke teuglen vast.

En klemt de veder in het kleine knuistje
en teekent lot van mensch en maatschappij.
Want boven ieder onbeholpen kruisje
staat: Ik, de Koning,
Jo el Rey.

SPANJE

Soldaten,
soldaten,
met je brandende Spaansche gelaten
geen bom zonder hart, geen geweer zonder ziel
geen plaats, die bleef gapen, geen stad, die niet viel,
soldaten,
soldaten,
het volk en het vuur van de straten.
O, kindren van Spanje, je kruit blijve droog
je koppen zoo hard, en je harten zoo hoog
en zoo recht en geweldig je haten,
soldaten!

Fascisten,
fascisten,
met je harten, die barnen en gisten,
die het hellevuur van den Olympos staalt,
die Moskou zijn loon in granaten betaalt,
fascisten,
fascisten,
die lachen om lasten en listen
die geen a voor een b vaak hebben geleerd,
maar die wéten, hoe een fascist krepeert
onder 't vuur van de roode sadisten
fascisten!

LIED VAN DEN WEG

Ze kenden beetre meesters, beetre dagen
ze zijn niet nieuw, de kleeren, die wij dragen
maar 't komt er alles niet op aan.
Wij gaan al 's Heeren tijd langs 's Heeren wegen;
en stof en storm, sneeuw, modder, zweet en regen,
hebben nog nimmer kleeding goedgedaan.

Soms gaan wij met den wind, maar meest ertegen,
wij vragen slechts om strijd en niet om zegen.
Wij vragen niet, wie heden wint.
Wat deert het - morgen zal ons stof verwaaien,
zijn wij mest voor den boer of voedsel voor de kraaien,
geen, die zich onze namen nog bezint.

Maar misschien gaan wij morgen langs de banen
in harnas en te paard, achter de wilde vanen,
die zwiepen zooals wij in weer en wind.
God heeft zijn ongeregelde soldaten
bij duizenden gestrooid, langs al zijn straten
en enkel Zijn appèl, dat ons tezamen vindt.

En de millioenen, die reeds zijn verslagen
en niet in staat meer zijn, de wapenen te dragen
maar eenmaal in ons heir hebben gestaan –
hun lijven liggen stil met open ooren,
al ging ook lang hun vleesch en been en bloed verloren;
en hunne zielen zwerven langs de baan.

Wij zijn Gods Wil en eeuwige soldaten,
vervolgen totterdood den burger, dien wij haten
en hunkeren naar het Appèl.
Want daarom zwerven wij: omdat slechts die het hooren,
die àl het andere verwierpen of verloren
en blindlings voorwaarts gaan op dat bevel.

DESSIÉ

15 April 1936

Wij zochten ruimte voor ons' vleugelslagen:
de aad'laar hongert naar de wijde blauwe lucht.
Bij 't jagen naar de helle schoone dagen,
droegen de vrouwen als de wijnstok vrucht.

Wij kwamen, toen ons de fanfaren riepen,
wij kenden honger, schroeiïng, nacht en nood.
Wij wilden stormen en in stormen zwiepen,
en vechten voor den Duce tot den dood.

Daar zijn veel harten arm en leeg gebleven
en vier- of vijf- of zevenduizend dood...
Maar van het Keizerlijk Paleis in Dessié
waait groen – wit – rood!

Wij willen àlles offren, àlles dragen:
de Duce léeft, al zijn er velen dood.
En van het Keizerlijk Paleis in Dessié
waait groen – wit – rood!

VOOR ONZE VROUWEN

Je moet niet schreien, als wij de geweren
opnemen en ten aanval gaan:
God schiep ons niet tot knechten voor de heeren.
God schiep ons niet voor hongren en ontberen,
dàn was al onze strijd voor niets gedaan.

Je moet niet schreien als z' ons arresteeren:
het is geen schande in de cel te gaan;
het is een schande, je niet te verweren.
Een schande is te bukken en te smeren,
te likken iedre plaats waar hunne voeten gaan.

Je moet niet schreien als wij vallen, want soldaten
zijn altijd kameraden van den dood.
Maar buig je nek niet, hoe z' ook vleiend praten.
Al heb ik j' ook geen cent, geen kruimel brood gelaten,
drie dingen blijven je: de opstand en het haten,
en het bevel, zooals de Leider het gebood.

Maar vóor ik ga, moet je me eén ding zweren
bij God, de jongens en je eer als vrouw.
Dit: dat je nooit met de verdrukkers zult pacteeren,
dat je nooit, hoe het loopt, zult deserteeren,
dat je nooit moe zult zijn, je te verweren,
maar tot je dood zult zijn de vanen trouw.

VOOR EEN, DIE VIEL TE PARIJS

Jouw bloedstroom, die nu je volk ontbeert,
is tot den oerstroom weergekeerd;
en al sterven er àlle nachten,
jij viel, omdat jij voor ons allen stond,
voor Noordsche vrijheid op Noordergrond;
dat brak je oogen en sloot je mond,
en dat dwingt nu onze gedachten.

Jij bent om ons allen tenietgedaan
omdat je als man voor je ras hebt gestaan
vergeefs zoeken jou onze handen.
Maar de duizend, die té hard van nekken zijn
in cellen en kerkers, krimpen van pijn;
als je eén stem nog hoort, zal 't de hunne zijn –
ze krassen woest en wit, met nagels in de wanden:
vom Rath – vom Rath – vom Rath – vom Rath – vom Rath!

DUITSCHE VISSCHERS OP DE NOORDZEE

Wij drijven Oostlijk van de Shetlands, in den morgen,
en vangen visch voor het Vierjarenplan.

De beug trok àl te zwaar – ik liet haar, maar te laat,
nu kerft het zout en 'k moet de lijn wel vieren,
de aders zwellen op in mijn gelaat,
ik hoor, hoe meeuwen hóog mijn pijn uitgieren.

Maar heeft niet 't vaderland de visch van nood,
niets minder hard, al krimpen rood als klauwen
mijn handen, waar de pekel fel en fel in stoot,
en maakt niet onze trouw alleen, dat hij kan bouwen?

Ik voel plots, dat de Führer, ginder in Berlijn,
weet van mijn, bij het werk verropte handen
en grijp de beuglijn weer, en trek, en ban de pijn
en voel hém nu door heel mijn lichaam branden.

Wij drijven Oostlijk van de Shetlands, in den morgen,
en vangen visch voor het Vierjarenplan.

AAN DIE HEERSCHEN

Gij vraagt, waarom wij niet Uw hoed gaan groeten,
waarom wij niet, ons willig buigend voor Uw voeten
– gelijk de rest –
Uw woord met hemelwaarts geslagen oogen hooren,
waaróm wij kalmt' en rust, de kerkhofrust, verstoren
van dit, Uw, òns gemeenebest?

Gij vraagt, waarom wij in de felste vlagen,
terwijl nog wijd is 't eerste lichtend dagen,
en alles duister, vuil en rot,
ons toch weer sterker, dieper, vaster wroeten?
Opdat wij in den storm staan op ons voeten,
zooals eens Abraham stond voor zijn God.

Opdat de storm ons niet kapot zal krijgen,
opdat vergeefs hij ranselt ons verbeten zwijgen,
opdat steeds tegen U een zwaard zal staan.
Opdat zich nimmer een verzet zal leggen
dat niet weer sterker opwringt. Opdat geen zal zeggen
en vloekend zeggen: ,,'t is gedaan''.

Waarom wij vechten? Om de nieuwe dagen
die brengen strijd en hoop. Geen lauw behagen,
maar wel een in het staal gegroeid geslacht.
Waarom wij vechten? Omdat wij de golven
zijn en de nooitbedwongen wilde wolven.
Omdat wij niet gelooven in den nacht.

RENAAT DE RUDDER

Hij, die de vanen droeg, waar niemand ze dorst dragen,
en steeds de eerste was in grauwe IJserhel,
en steeds bereid, het jonge lijf te wagen;
maar d'eigen tale sprak in trommelvuur en cel,

hij heeft in België geloofd
tot een Belgische kogel zijn licht heeft gedoofd.
Gedenkt zijn loon en zijn daden.

,,Wat Walsch is, valsch is'' staat eeuwig recht.
O, Dietschers, die nog voor België vecht,
Gedenkt te worden verraden!

FERDINAND

Ferdinand is in den oorlog gegaan,
en is voor Vlaandren gestorven.
Het was niet gemakkelijk met hem gedaan,
hij heeft te dicht bij een granaat gestaan,
en die heeft zijn buik doorkorven.

Vóordat hij lag, zooals hij nu ligt,
heeft hij twintig uren geleden.
Hij lag al dien tijd vlak voor mijn gezicht,
en al doe ik nu oogen en ooren dicht,
ik hoor zijn gehuil en gebeden.

Ferdinand is in den oorlog gegaan,
maar hij heeft tot het laatste geweten,
dat zijn leven voor Vlaanderen was verdaan,
dat de koning de vrijheidsbeloft' had gedaan,
als Ferdinand werd verreten.

Ferdinand's woord is gestand gedaan,
maar het Koningswoord is gebroken.
Nu zijn twintig jaar over hem heen gegaan,
nu is láng zijn lijf in den grond vergaan,
maar hij ligt nog steeds ongewroken.

Ferdinand is in den oorlog gegaan,
geronseld, verkocht en verraden.
Maar onrecht mág niet en zàl niet bestaan.
België, haast zal het hier zijn gedaan!
Wij bieden spoedig de rekening aan
voor Ferdinand en kameraden.

DIETSCHE PASSIE

Voor Frans Daels, Professor te Gent, Rebel in België,
Hertog van Dietschland.

De ploeg, die door den akker gaat
om het graan, wat in ons zijn wortels slaat
voelt ons niet meer
stoot niet meer
op ons been, Dietschland,
Dietsch volk, òns volk
hoor Uzelf
hoor ons aan.

Die over de wegen en over ons gaan
niet weten meer van wat aan ons werd misdaan
voelen niet meer
onzen strijdbaren wil
die trilt en leeft boven het land
éenmaal, gisteren, nu, Dietschland,
Dietsch volk, òns volk,
maar ze droomen het in machtige droomen
gelijk gijzelf, Dietschland, vaderland
ons droomt.

En honderd jaar is de leugen gegroeid
onze vlammen voor vreemde vanen vergloeid
maar nu, zoo langzaam nog,
maar zeker, zéker in het bloed,
dat aan de ploeg kleeft, en door dertien millioen
zéker in den grond (droomen vloeit,
zéker uit onzen bloedgrond
uit onzen diepsten Dietschen grond
tusschen Eupen en Parijs
en van den IJser

en uit den Dietschen hartebloedgrond van de Orne,
en van Groeningen op het Kouter
en van duizend droomende Dietsche dorpen
uit de Zeventien Landen,
die gedeeld en gescheurd op kaarten en tractaten
maar steeds éen, steeds éen waren,
Dietschland
uit al Uw gouwen
uit al Uw stille monden
roepen wij, die roepen mogen
wij, die niet meer zijn zullen
tenzij gij zijn gaat, Dietschland
Dietsch volk – òns volk!

Nog staat ons bloed kniehoog in de straten
ongewroken bloed droogt niet, vervloeit niet, vergaat niet
het schreeuwt
hoor, hoe het schreeuwt
hoe het stormt en davert
Morgen – en deze morgen is nabij
nog een seconde, een volksseconde
dan stáan wij, en gij
gij zult *zijn*, Dietschland
mateloos, want geheel!
wij zweren het:
zoo zwaar, zoo waar als onze dood
die voor U gegeven, niet werd verrekend
Dietschland, wij zweren het duizendmaal.

Voelt ge den grond nog niet breken
en Uw droom uitslaan tot daad?
Dietschland, Dietsch volk, òns volk
nu komen de dagen
nu – staan – wij – op.

VERLANGEN NAAR THULE

Er ligt een land in het Noorden
waar àl mijn heimwee huist.
Wat wil je, wat vraag je nog woorden:
er ligt een land in het Noorden
vergeten zooláng en verguisd.

Er ligt een land in de stilte
waar de wilde ganzen gaan
Er ligt een land in de stilte,
waar de Noordergolven, de zilte
hun glanzende armen om slaan.

Er ligt een land in de koude
ik heb niets, wat dat land niet behoort
waar niets bloeit, en niemand ooit bouwde.
Als ik denk aan mijn land, het koude
rooft het me ieder woord.

Nu kan ik je gloed niet meer dragen
en je liederen niet meer verstaan
Je moet niets meer zeggen of vragen;
ik kan niets meer vreemd om me verdragen.
Ik moet naar mijn land. Laat me gaan.

SONNET VAN HET REIZEN

Dit is het, wat ons meer dan 't andere benauwt,
dat iedre tocht langs nog zoo stille paden,
dat elke gang door blankende arcaden
hoe diep ook in een wijd-romantisch land gebouwd,

toch niet de verte brengt, waaraan de harten hangen,
wetend van ander leven in een vreemd gebied
waar men het *nu*, gelijk een kleed verliet
en ging en zag, zonder het *hier* t' ontvangen.

Wat is dit, wat mij kerft? Hoe ben ik twee in éen?
Is wellicht 't leven-zelf het kleed, wat 'k in die dagen
afwierp? Ze ruischen donker en alleen

als olmen in een Noordschen nacht, de vragen
Maar 't zwijgen duurt. Mijn hart is zwaar als steen:
éen weg geeft antwoord. Nacht, zal ik het wagen?

ROTTEN ROW

Ladies op ranke paarden rijden in den morgen,
in den nevelblauwen morgen over Rotten Row.
Wie ze zijn, blijft in den mist verborgen,
maar ze rijden, statig, in den morgen,
in den nevelblauwen morgen over Rotten Row.

VRIJ NAAR RAVEL

Wij nemen vannacht de Rotonde
hoor je de roep van de meeuwen?
Wij nemen vannacht de Rotonde
donker staat hoorloos te schreeuwen
wij nemen vannacht de Rotonde
om vier uur is het gedaan
wij nemen vannacht de Rotonde
om vier uur kan niemand meer staan
wij nemen vannacht de Rotonde
bescherm ons, Maria Magdalene
wij nemen vannacht de Rotonde
wij staan wat los op onze beenen.
Wij nemen vannacht de Rotonde
vannacht gaat het laatste eraan
wij nemen vannacht de Rotonde
wij hebben nog nooit iets misdaan.
Wij nemen vannacht de Rotonde
wij willen je lied niet meer hooren
wij nemen vannacht de Rotonde
wij zijn voor het donker geboren.
Wij zingen een dolle ballade
in wanhoop en woede verkracht
God spaar' voor hen zijn genade,
die nog thuiskomen na vannacht.

STAD

En huizen
en huizen
die ons molmend en plettend vergruizen
die ons op doen gaan in hun eeuwigen stroom
in hun motorgeronk – in den gil van hun stoom
die ons alles en al doen verguizen
en huizen
en huizen
en asfalt en honger en huizen
zonder lied – zonder doel – zonder eind – zonder zin
geen stoppen – geen brood – geen product – geen begin
en huizen
en huizen
en warring van palen en buizen
die ons altijd weer grijpt en niet weet van verzet
en ons tusschen muren en muren verplet
en huizen
en
HUI
ZEN
stad.

DE BALLADE VAN ANNALOUIS'

Annalouis' uit het Seemannsheim,
heeft honderden mannen gevangen.
Als ik niet wist, hoe ziek je was,
dan zou ik naar jou verlangen.

Daar was eens een jongen van negentien jaar,
die had nog maar één maand gevaren.
Hij kende geen vrouwen – hij braniede zwaar;
hij had helblonde golvende haren.

Ze heeft hem gelokt – och, wat wist-ie eraf –
Nou ligt hij beneden in 't water.
Het is een eerlijk zeemansgraf,
maar ik heb het liever wat later.

Annalouis' uit het Seemannsheim,
heeft honderden mannen gevangen.
Als ik niet wist, hoe ziek je was,
dan zou ik naar jou verlangen.

Er kwam eens een blauwe matroos uit de Oost,
zoo rap en zoo bruin als de apen;
zocht in den drank vergeefs naar troost.
Toen is z'een nacht met hem gaan slapen.

Hij was al dadelijk dóor en door rot,
en kon na een maand niet meer loopen.
Toen maakt'ie zich maar gauw kapot:
hij heeft zich te barsten gezopen.

Annalouis' uit het Seemannsheim,
heeft honderden mannen gevangen,
Als ik niet wist, hoe ziek je was,
dan zou ik naar jou verlangen.

Er kwam eens een stuur van de wilde vaart,
die was gek op zijn vrouw en zijn jongen.
Hij droeg z'op zijn borst op een ansichtkaart.
Geen havenmeid had hem bedwongen.

Ze hebben gewed om een gouden kruis
met roode Chileensche robijnen.
Ze nam hem daadlijk mee naar huis
want zeelui zijn kindren en zwijnen.

Nou blijft hij hier – hij durft niet meer naar huis:
zijn beenen zijn telkens vol wonden.
Maar Ann'louis', die heeft haar kruis.
Wij drinken rum tegen de zonden.

Annalouis' uit het Seemannsheim
heeft honderden mannen gevangen.
Als ik niet wist, hoe ziek je was,
dan zou ik naar jou verlangen.

EN IN DIEN AVOND

En in dien avond voelde hij het komen,
omdat ze plotseling vèr was en tè na
er was geen vluchten meer en geen ontkomen:
hier kwam zijn mensch-zijn tot haar Golgotha.

En toen haar blank zich gloeiend aan hem vlijde,
toen hij zeer moe was – heensmolt zonder wil,
toen stond – achter de drift – een groote ernst, die schreide
en na het vuur verpletterd was en stil.

Toen 't roofschip van haar lijf had afgelaten,
geen dorst gelescht was, en geen leed vergaan,
hij wist, hoe arm hij was, en hoe verlaten,
dat n i e t s bereikbaar was in dit bestaan...

toen schuwde hij het nachtzwart van haar haren,
en 't roode rillen van haar wrangen mond,
de ringen, die blauw om haar oogen waren,
en zocht het water, waar de dood hem vond.

LIEDEREN VAN DIE NIET GETELD WORDEN

EERSTE

Wij weten niet meer, hoe de ouden 't deden
al hebben ze ons honderd keer verhaald
dat alles in hun tijd veel schooner was dan heden
en dat het ònze schuld is, dat hùn stelsel heeft gefaald.

Wij weten lang niet meer, waaròm wij leven,
en waarom wij de steile wegen gaan.
Waarom wij 't nog niet hebben opgegeven
en niet tusschen de grauwe horden willen staan.

Waarom wij moeten zwoegen als de andren droomen
en ons voor onze trouw zooveel nog wordt misdaan.
Wij weten enkel, dat wij boven zullen komen
langs paden, waar ons geen is voorgegaan.

Wij strijden met de eenzame soldaten,
die staan en vechten als het leger deserteert;
die, hoe het valt, hun posten niet verlaten.
Eéns komt de dag, dat onze strijdkans keert.

Eens heeft ons recht een zwaard en dwingt tot daden,
eens gaan wij allen op in 't heilige Geweld.
Want tegen duizenden die ons verraden,
staat altijd éen, die in den dood ons vergezelt.

TWEEDE

Wij willen niet gaan, waar de luchten blauwen
en waar het leven zoet is, schoon en lang.
Wij willen groote brokken kolen sjouwen
onder de aard, in zwartbenauwde gang.

Wij willen niet naar 't zoet verlangen jagen
maar vechten om het schip met den orkaan
en als het moet, de nachten èn de dagen
zoolang het lijf het houdt, te pompen staan.

Wij willen, tot de vlammen ons verteren,
de fakkels zijn, de horens en het zwaard.
Gedenk ons niet, maar draag gij ons begeeren.
Volbreng gij, wat ons werd geopenbaard.

DERDE

Wij staan wild voor Uw Aangezicht te blaken
gisteren, nu en morgen – t' allentijd
en onze harten groeien breidloos wijd
tot ze aan Uwe Eeuwigheden raken.

Zie, wij verschroeien voor Uw Aangezicht.
Voor de millioenen, in den knop gebroken
voor de millioenen, die nog ongewroken
en schurftig hongeren naar recht en licht.

Geef onzen vlammen spijs, en doe ons gansch verteren
geef onzen armen arbeid en geweld.
Laat ons de Mjölnirs zijn, die altijd, altijd keeren
en geef aan onzen ruimtehonger veld.

VOYAGE AU BOUT DE LA NUIT

God, wij zijn uitgegaan, tot waar de wegen keerden
wij hebben niets ontzien en niets gespaard.
Indien gij zijt, dien ons Uw dienaars leerden
dan heeft Uw dagboek onze reis bewaard.

Nu zijn wij moe en mat van ons vergeefsche zwerven
waar niemand ooit U kend' en nergens antwoord kwam.
Hoe kunt gij zijn achter het lichte sterven
als onze zware tocht op U geen einde nam?

Wij keeren met een eender zware last van zonden:
gij waart in geene kerk en aan geen enkel kruis.
Wij hebben U van nacht tot nacht gezocht en niet gevonden
en komen ledig thuis.

MAAR ÉENMAAL

Maar eenmaal om den brand van wilde nachten
verlangt dit rustend grauw weer zwarten haat
en wrangheid van die eigen pijn verlachten.
Nu zoek je vaster lijnen, min riskante vrachten
en mijdt de dreiging van je jagende gedachten
maar alles is vergeefs, waar dit je nooit verlaat:

Honger naar vèrder havens en naar zwarter kaaien
en wéten om het dood verderf van rustend bloed
om winden, die ons schoon en verder waaien
zwart bruin bezweete ruggen, die pagaaien
om storm en branding, kolenstof en haaien
om alles, wat niet rust, wanneer het jagen moet.

Nu ben je stil, in rustgeloof geborgen
en leeft een vaste veilge toekomst tegemoet
maar eenmaal zul je opstaan vóor den morgen
en staan voor zwarte ramen tot den morgen.
Omdat verraden onrust opstaat om te worgen
en schreeuwt om stilling, wat geen zoet vergoedt.

LIED VAN WRAAK EN HONGER

Voor de vijftigmillioen besprisorny van Europa

Wij waren eerst net als al 't eerdre kleine goed
en toen we kwamen, gingen we miauwen
om hulp; maar toen we merkten, dat de ouen
ons lieten gillen, leerden we den bek te houen
en voedden ons wat anders op dan moeder 't doet.

We groeiden op. ,,Men'' zei: voor galg en rad
– ,,men'' is nu (buiten U en mij) de heele bende –
maar destijds, toen wij nog maar weinig woorden kende'
en men zich nog gevaarloos tot ons wendde,
was 't alles, wat voor ons geen tijd eerst had gehad.

Wij gapten pruimtabak en chocola
en uit de boekenkast Kamertjeszonde.
Dat was eerst mooi, maar zonder dat we 't konde'
begrijpen, tot we een deskundig vrindje vonde'
die alles wist. De reekning keukenla

stond altijd credit, en de drukke straat
was onze vriend. Werd er een overreden
dan was dat ook goed. Hij had kort geleden.
Wij huilden niet zoo graag meer als de ouden 't deden
en ieder soort geklaag was ons gehaat.

Wij groeiden op, wij waren heel gauw groot
en waren ouders, éer we 't konden weten.
Toen was natuurlijk alles weer op ons gebeten
maar 't was hun eigen schuld, ze hadden glad vergeten
ons bij te brengen, hoe je met fatsoen je kindren doodt.

Fatsoen was ons altijd een ietwat voos vertoon:
wanneer er een geheime deur was, moest die open
dat moest je af en toe wel eens wat duur bekoopen;
maar och, wij konden – onze huid was dik – niet veel
(gevaar meer loopen.
En standjes kreeg je dan ook meest per telefoon.

En toen we honger kregen, was de wereld op
– de ouden hàdden er ook tegen zitten vreten –
nou was het dan zoover, en werd het ons verweten.
Ze hadden d'eigen vraatzucht lang vergeten,
al droop het vet nog van hun lieven kop.

Wij hadden 't eigenlijk al wel verwacht;
want in dien noesten ijver van de ouden
was altijd iets, wat we niet recht vertrouwden.
En nu wordt er verwacht, dat wij hen onderhouden
maar dat is – naar ik meen – ietwat verkeerd gedacht.

Dit is nog maar de schemer, en er wordt nog veel gebrald:
,,ze zullen ons den juisten weg in 't leven nog wel leeren''.
Ze weten echter niet zooveel meer te bekeeren
en welbeschouwd is dit het einde, Mijne Heeren:
Het duurt niet lang meer, eer de avond valt.

HET IS TIJD

De zoetheid was te zoet, de bitterheid te zwaar
geen liefde kenden wij dan die van hoeren
geen zachter rustbed dan granieten vloeren.
Wij zijn het leven zat en twintig jaar.

Wij bidden uit de heete woestijnen onzer hongerende harten:

Wanneer je voedsel geeft aan onzen haat, Caesar
lijven voor onze bajonetten
en een vlag, die brandt voor ons aan.
Wanneer je ons wijst, hoe ze te bereiken zijn, Caesar
deze hoeren van liefde en gerechtigheid, die zich de rechtvaardigen heeten,
deze uitbraaksels van honden en deze syphilitische zielen,
wanneer je brood geeft aan die hongeren, Caesar
arbeid aan die ledig zijn, drank aan die dorsten.
Wanneer je de armen benut van die verraden zijn
die onder bruggen slapen en in stinkende bedden
wanneer je ons uit onze stedenschachten naar het licht brengt
vuur draagt in de kruitvaten achter onze oogen
dan
zullen wij opstaan, Caesar, en je tot tronen dragen
zooals de aarde nog niet kende.
Wij zullen een levend tapijt zijn onder je voeten, Caesar
en je macht zal duizendmaal die overtreffen
welke hun kopergeprostitueerde God heet te bezitten
die huichelaars en halven liefheeft,
uit vrees, dat die, welke met hun vuisten bidden,
welke wij zijn
de bibelots in zijn hemel zouden breken.

Wanneer je ons eén uur over mitrailleurs gebogen doet liggen
of verbranden doet in een dóorschietende tank
één keer met granaten in hun armen doet springen
dat van hun witte sidderlijven en ons, die sprongen
slechts een bloedvlek rest voor die achter ons gaan.

Wanneer je ons één keer wraak geeft
toomelooze en heetverlangde wraak aan die ons maakten
dan zullen wij je zonder grenzen doen zijn
en zonder nacht en zonder einde
omdat je ons éénmaal leven deed.

HET EEUWIG GEZICHT

En zwarte arenden, die met geflarde vlerken
in roeste rattenvallen zijn gevangen
en vossen, die met bloedgebroken oogen
aan stroppen hoog in jonge boomen hangen.
Kinderen, die met zeven jonge jaren
met schurft en lupus en tuberkelcellen
als lijk niet anders zijn dan wat ze waren
toen steen voor hout hun lijf nog hield omklemd.

En mannen met delirium en vrouwen,
die straten hebben tot gezichten
en dollen, die op dwangbuiswanden houwen
en die, die dagelijks dien wil bedwingen
en honden – fils de tout passant – en zonen,
die zich onzeekre bastaards weten gelijk dezen
en mannequins, bleek, glimlachovertrokken
wetend, die ieder lot toch uitmondt op de straat.

Staan op, en gillend bouwen woeste hopen
en zingen eenig lied, staan onder een'ge vanen
en moed! totdat de mitrailleurs hun loopen
succesvol richten en de wanhoop wijkt
terugkruipt en zijn wonden lekt in d'oude holen
en morgen slaaf weer is en zoo – in alle tijden
en eeuwig zich gelijk – van storm tot storm bestaat.

RAGNARÖK

Het is den heelen dag al laat geweest
en wordt toch ieder uur nog later
en de banken in de parken zijn zeer vol
van menschen, die willen slapen.

De werven hameren als harten dof
en de koppen van de kranten zijn moe
en een oude gramofoon speelt ver, schel
een oud lied: ,,Now that you're gone''.

De maan is verslonden door de wolven
want Ragnarök is gekomen.
Op den hoek van iedere straat
staan een man met delirium en drie hoeren.

Wij staan in het water en gillen
gillen
met wijdopen oogen
met wijdopen monden
zonder geluid
hoogfrequente lange gillen
die tegen den laaghangenden hemel slaan

en weer terugkomen
en weer keeren
en enkel in de bochten
vreeselijk
te hooren zijn.

Wij staan in het water met duizend
of met millioenen
en ergens ver
ergens wijd
ergens achter de brug en morgen
wordt beestachtig-schor gelachen.

En wij zijn zoo wanhopig, dat wij allemaal
– want de maan is verslonden door de wolven
en Ragnarök is gekomen –
internationalisten zijn geworden
materialisten zijn geworden
en ons volkslied
ons wereldlied
ons planeetlied
speelt een oude gramofoon
ergens krassend:
Now that you're gone
I feel so lonely.

EURYDIKE

Sinds jij gegaan bent, zijn mijn dagen rauw
en mijd ik al de plaatsen, waar wij beiden kwamen,
ik vind geen rust meer van verlangst naar jou
omdat je hart zoo schreit, de heele nacht
onder mijn ramen.

Nu is van heel je lijf het brandend blank
met geelgrauw overtogen. Nu zijn al de namen,
die ik je gaf, verzonken, en geen geur of klank
van jou bestaat – alleen dat hart, vannacht,
onder mijn ramen.

Al wat ik was en deed, werd mij door jou,
en iedre groote droom sloeg ons tezamen
maar sinds jij weg bent, zijn mijn dagen rauw
wanneer je hart maar niet zoo schreide, nacht op nacht.
onder mijn ramen.

Niet, dat ik je beklaag, lief, want de grond is goed,
maar 't is om àl 't geluk, dat wachtte op ons samen,
om den vergeefschen schreeuw van 't ongestilde bloed
en om je hart, dat weer zoo bitter schreit vannacht
onder mijn ramen.

MIDDERNACHT REMBRANDTPLEIN

Ik heb twee gulden voor vannacht betaald
omdat ik langer niet wou hongeren en dorsten.
Nu eisch ik, dat je 't laatste uit me haalt
en me verschroeit aan je gekochte borsten.

Herhaal dit duizend keer – het hindert me geen zier
dat ik het later kleffig zal berouwen...
Want ik ben niet voor mijn gezondheid hier
en ook niet, schoone dame, voor de jouwe.

NACHTSTAD

Ik kan niet stad zingen, omdat de huizen torenen
en toornen
en de nacht, de liefste van mijn hart
doodwringen in hun steenen armen
en mij laten
gansch alleen
voor het verminkte
steendoodgewrongen
nog herinneringglanzende
lichaam van de nacht.

Ik kan niet stad zingen, omdat de woorden
keeren van de wanden
en moeslaan, altijd
maar ik wil stad zingen.

Ik wil stad zingen, omdat stad
leed is en opgekrampte woede
en wachtend wakend geweld.
Omdat de honger der lange marcheerende straten
mijn honger is, die naar eeuwigheid schreeuwt
omdat de woestijn van de stad
onverbiddelijker is dan de Gobi
en omdat de vermoorde nacht
dat wonderbaarlijke donkere gave lijk
enkel hier te benaderen is
enkel hier te beroeren is
tegen den eeuwig trekkenden achtergrond
van menschengedachten.

Ik wil stad zingen,
tot die allen zeggen,
welke het land begeeren achter den horizon:
alléén hier
is grenzenloosheid
opgaan in zwaar dreunen
alleen hier
vindt wanhoop een einde
alleen hier
ligt het einde levensgroot
alom voor Uw voeten.

Ik zeg U:
Zoek niet den Mozart-ernst der dennebosschen
en niet het wijde geluk der heiden
niet den verlossenden honger der zee
niet de vloeibare lafenis der luchten.
Ik zeg U:
ga, waar de liefste van mijn hart ligt.
Ik zeg U:
ga uit in de straten!

LIED VAN VANNACHT

Wij hebben lang gespeeld en lang gezongen,
als kindren in een zonnig zomerland.
Nu 't laatste licht gedoofd is en het laatst geluk bedwongen
hongert ons naar Uw strakken zwarten wand
O, nacht.

Laat ons niet langer hart en longen schuren –
geen licht meer jagen, dat ons niet meer raakt.
Geef ons de stille eindeloosheid Uwer uren
wij willen branden, tot gij ons genaakt
O, nacht.

Wij hebben steeds gezocht, U te verweren
een pad, dat niet in U zijn einde vond
maar hebben, duizendmaal geslagen, moeten leeren
dat slechts die smart sterft, die in diep're mondt
O, nacht.

Wij hebben twintig jaren tegen U gestreden
maar iedre leuze brak, elk vaandel ging te schand.
Thans, aan het eind van wat wij waren ooit en deden,
hongert ons naar Uw strakken zwarten wand
O, nacht.

VOLLEDIGHEIDSHALVE

Mijn kamer is zeer leeg, zeer grauw
want nooit betreden door jouw voeten
Ik kan niet l e v e n zonder jou!
Maar ik zal het wel moeten.

INHOUD

Sta op en zing 5
Een soldaat 6
Ole los hombres 8
Spaansch lied 10
Chemin des Dames 11
Officieren in '18 12
Kind-koning 13
Spanje 14
Lied van den weg 15
Dessié 17
Voor onze vrouwen 18
Voor eén, die viel te Parijs 19
Duitsche visschers op de Noordzee 20
Aan die heerschen. 21
Renaat de Rudder 22
Ferdinand 23
Dietsche passie 25
Verlangen naar Thule 28
Sonnet van het reizen 29
Rotten Row 30
Vrij naar Ravel 31
Stad 32
De ballade van Annalouis' 33
En in dien avond 35
Liederen van die niet geteld worden 36
Voyage au bout de la nuit 39
Maar éenmaal 40
Lied van wraak en honger 41

Het is tijd 43
Het eeuwig gezicht 45
Ragnarök. 46
Eurydike 48
Middernacht Rembrandtplein 49
Nachtstad 50
Lied van vannacht 52
Volledigheidshalve 53

WIES MOENS

De dooden leven

René de Clercq, Lod. Dosfel
Oscar de Gruyter en
Karel van den Oever

Geb. f 1.20

LUDWIG TÜGEL

Peerdemuziek

Ing. f 2.90
Geb. f 3.50

E. G. VAN BOLHUIS

De overbodigen

Geb. f -.50

S. BARENDS

Bruine rebellen in Oostenrijk

Geb. f 0.50

LIESBET STORM

Hier is mijn adres...

Ing. f 2.90
Geb. f 3.50

JAN ADRIAAN

De Princevlag waait!

Teekeningen van
M. Meuldijk

Ing. f 2.25
Geb. f 2.90

10